

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega **trga**.

»Obrtni Vestnik«
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 24
polletno . . . » 12
posamezna številka . . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

atom:
kratni objavi
atnih objavah
K 0, pri
n popust.
Za male objave enostopna
petitvrsta K 1.
Uredništvo in upravnštvo:
Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 15. marca 1920.

Štev. 6.

Minimalna carinska tarifa za stavbeni material.

K naredbi z dne 26. septembra štev. 17.392, ki navaja med drugimi predmeti tudi stavbeni material kot blago, ki se brez ozira na provenijenco carini za dobo enega leta po minimalni tarifi, je izdalo finančno ministarstvo v Beogradu dne 3. januarja 1920 avtentično interpretacijo o tem, kaj je razumeti pod pojmom stavbenega materiala. Naredba je iz neznanih vzrokov bila dostavljena carinarnam šele 16. februarja 1920. Ker je pa potreba po tem materialu v Sloveniji izredno velika in se v največji množini ta material uvaža, navajamo to naredbo v polnem obsagu.

»Za stavbeni material v zmislu navedene naredbe se ima smatrati ves oni material, ki služi za dozidanje ali okras stavb sploh, kakor tudi oni, ki je postal med potrebščinami pri sedanjih modernih stavbah neobhodno potreben.

Na podlagi tega se smatra za stavbeni material: cement, apno, asfalt, pesek, gramoz, mavec (gips), panji, tramovi, deske, kôli, late, fasonirano in nefasonirano železje za stavbe, delavnice in mostove, les za tlakovanje, lesni izdelki za stavbe, okna, vrata, stopnice, ornamenti, obkladi, žaluzije, inštalacije za stranišča, domače kopeli, centralna kurjava, vodovod, odtok nečiste vode v kanale, vijugasta in prirezana železnina za stavbe, barake, skladišča itd., železne cevi razen strojnih in deli za spojitve cevi, premikači, čepi in hidranti, vijaki in železni žreblji izvzemši onih za podkove, železni žičniki in žreblji. Izvzemši fino izdelane, železna vrata in vratca za dimnike, pokrevke in železne mreže za okna, žlebi, železne ograje za stopnice, balkone in drugo, železne vezi, železni okraski ali okraski iz železne pločevine, stropna okna iz železa, umetni ključavničarski, kovaški in livarski izdelki za stavbe in njih okras, kljuge, ključavnice, kovanje za okna in vrata, kljukice za odpiranje in zapiranje oken in železa in medi; karton, prevlečen s katramom in drugim, obdelano in rezano kamenje, kamnoseška dela za stavbe, plošče za podlago (tla) in obkladanje zidov, terakotni in drugi okrasi za zgradbe iz mavca, asfalta, kamene mase in podobnega gradiva, opeka, keramika, cevi in deli cevi za kanale, lijake in dimnike, žlebi in korita za kanale, štuka-

ture iz trsja, parket iz navadnega trdega lesa, papirne tapete, steklo za okna, nebrušeno in nepolirano, neglajeno ali samo brušeno, polirano in oglajeno toda ne amalgamirano, steklo za strehe in tla in steklena opeka.

Ako bi se v praksi pojavil še kak drugi stavbeni material, so carinarne pooblaščenice, da ga brez izpričevala o izvoru pripustijo, vendar morajo o vsakem primeru obvestiti generalno carinsko direkcijo.

Predstoječa interpretacija stavbenega materiala je precej liberalna. Vzrok je bil pač ta, da se rabi ta material iz inozemstva za obnovo Srbije, kakor tudi za pobudo stavbenih akcij pri nas. Koncesija minimalne carinske tarife je za nas velikega pomena, vendar je po našem naziranju v kronskem področju tudi minimalna carina, da si je izdatno, povprečno do 50% nižja kot avtonomna, še znatno previsoka in za nas težko finančno breme.

Pomen besede »tona«.

Slišali smo zadnje čase, da dobi Jugoslavija ladje do 2000 ton vrnjene. Gotovo bo vsakega zanimalo, kaj znači pri brodovju tona.

Če pravimo, da ima ladja toliko ton, ne smemo misliti pri tem, da gre tu za kako težo, nego znači tona označbo za prostorninsko mero, bruto ali registertono v velikosti 2,83 kubičnih metrov.

Tedaj označimo z množino register-ton le prostor, velikost notranjega prostora ladje. Prostorninska mera vsake ladje je registrirana v posebnih knjigah, registrih.

Velikost ladje pa ni tudi ob enem nakladalna sposobnost. Ta je precej enaka prostoru pri jadrnicah, če so kabine za moštvo in skladiščni prostori za preskrbo ladje nad krovom in se tedaj notranji prostori ladje lahko porabijo za tovor.

Pri parnikih je razlika med prostornino in nakladalno zmožnostjo velika, ker stroji in kurjava zavzame mnogo prostora. Če obseg teh prostorov odračunamo od skupne prostornine, dobimo čiste registertone, to je za tovor porabljen prostor ladje, to je resnična porabna vrednost ladje. Tovor v tem smislu so pri osebnih parnikih potniki.

Vsaka ladja ima v svojih papirjih natančno zabeleženo uradne podatke o tonah.

Na podlagi teh podatkov plačuje ladja davke, naklade in pristaniške pristojbine, prevoznine skož prekope itd.

Parnik družbe Hapag »Vaterland« meri 54.000 ton, pa ima le 24.000 čistih registerton, ker ostali prostor zavzemajo ogromni stroji, kotli in pa prostor za premog.

Tovor, ki je naložen v tovornih prostorih ladje, tedaj v čistih registertonah, se označi z utežno tono z 1000 kg. Če je lastna teža tovora velika, kakor je ruda ali sirovo železo itd., tedaj parnik naloži tudi več utežnih ton kot ima prostorninskih ton. Takega tovora naloži lahko n. pr. parnik z 3000 registertonami tudi do 5000 utežnih ton.

Pri vojnih ladjah pa je ta račun zopet drugačen. Tu značijo tone resnično težo plavajoče ladje z vso opremo, tedaj tudi z moštvom in živežem vred. Teža bojnoopremljene ladje odgovarja teži vode, katero taka ladja odrine.

Pri podvodnikih se označi dvojna mera in sicer teža, ki jo ima čoln, če plava na vodi in pa pod vodo. V prvem slučaju se navede teža odrinjene vode, pri drugi teži pa se prišteje tudi voda, katera se spusti v sicer prazne prostore (tanke), da se čoln pogrezne.

Parnik »Vaterland« z 54.000 brutotonami odrine polno natovorjen 61.000 ton vode in podmornik z 800 tonami pa tehta pogreznjen okrog 1200 ton.

Zanatlijski pokret.

Glavni zanatlijski savez v Beogradu je začel izdajati svoje glasilo »Zanatlijski pokret«, na kar opozarjamo vse tovariše. List stane na leto 50 kron.

Iz uvodnika v prvi številki posnamemo nastopne stavke, katere moramo vsled važnosti za nas slovenske obrtnike, vpoštevati tudi mi. Pokret pravi: moramo se organizirati, če hočemo doseči, da se bodo naše zahteve vpoštevale od merodajnih činiteljev, če hočemo imeti čimvečjo korist od svojega truda in dela. Združiti se moramo v celoto, ustvariti si nerazdružljivo zvezo. Prvi in glavni pogoj našega uspeha je organizacija. Drugi pogoj našega uspeha je zavest naše moči, naše gospodarske važnosti. Organizacija brez zavesti svoje moči je moč brez razuma. Poleg močne organizacije pa moramo imeti svoj tisk. Tisk je za organizacijo to, kar je za telo duša. Kakor je telo mrtvo in nepremično brez duše, tako je organizacija brez tiska mrtva. Potom tiska zamoremo izražati svoje želje in zahteve, izmenjati svoje misli in nazore.

Če pa hočemo doseči svoj cilj, če hočemo imeti dobro stanovsko glasilo, ga moramo podpirati gmotno in duševno. Čaka nas mnogo nalog, katere moramo rešiti, če hočemo živeti. Imejmo pred očmi svojo bodočnost. Sklopiti moramo vezi s svojimi tovariši v drugih delih neše očetnjave, ustanoviti enotno organizacijo vseh obrtnikov celega našega kraljestva.

Tovariši! Poziv srbskih tovarišev velja tudi za nas. Delujmo vsi za stanovsko organizacijo, širite »Obrtni Vestnik« podpirajte ga gmotno in duševno.

Če se lotimo vsi dela, če imamo vsi pred očmi močno stanovsko organizacijo, tedaj tovariši bo naša bodočnost lepša od preteklosti, bomo uživali ugled in vpoštevanje.

Naši shodi in zborovanja.

Občni zbor zadruge kovačev in izdelovalcev vozov. Dne 7. t. m. se je vršil v Mestnem domu dobro obiskan občni zbor zadruge kovačev in izdelovalcev vozov za Ljubljano in okolico. Načelnik g. Urbančič pozdravi nad 60 navzočih mojstrov, jim pojasni sedanji položaj obrtnikov ter izraža upanje, da bo država z ozirom na to, da je obrtniški stan važen steber države, brez katerega je njeno procvitanje nemogoče, tudi podpirala stremljenje obrtnikov. Da se pa to doseže, je potrebna najobsežnejša organizacija obrtnikov. Biti moramo složni in delavni. S pomočjo surovinske in produktivne zadruge, katera se snuje, bo mogoče posameznim obrtnikom dobavljati material po ugodnih cenah. V to svrhu se najme kredit, s katerim si člani s prva pomorejo do zadostne množine blaga. Če si obrtniki na ta način ne bodo pomagali, bodo nazadovali in končno morali prenehati obratovati. Da je pa mogoče delo tudi izven Ljubljane, se izvoli posebni odbor, ki bo imel nalogo nadaljevati pričetno delo. V ta odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši mojstri: Anton Zore, kov. mojster v Kamniku, Mihael Hromec, kov. mojster v Sneberjih, Matija Knez, kov. mojster na Ježici in Finc Martin, kov. mojster v Škofljici. Vsled raznih nepravilnosti pri preizkušnjah se soglasno sklene, da se določi posebna preizkuševalna komisija, ter se izvolijo soglasno v to komisijo tovariši mojstri: Andrej Ložar, kolarski mojster na Ježici, Jakob Trobec, izdel. vozov v Kozarjih in Kogovšek Josip, kov. mojster v Dravljah. Vsled tolikokratnega podražanja materiala so primorani tudi kovački mojstri in izdelovalci vozov povišati dosedanje cene ter se sklene soglasno zvišanje dosedanjega cenika kateri se bode po odobritvi objavil. Tov. J. Trobec opozori načelnika glede preskrbe in dobave koksa. Načelnik je povdarjal, da je storil v tej zadevi vse, kar je bilo mogoče, da ga pa vlada ni podpirala. Sploh je pa mnenja da bi vlada, katera dovoljuje izvoz, lahko dala tudi dovoljenje za izvoz kompenzacijska blaga, za katero bi se dobil koks. Končno sklene občni zbor, da se na vsak način doseže izvolitev prisodnikov v dohodninsko komisijo iz dotične stroke, ne pa da bi ocenjeval dohodnino kovaškega mojstra krojač ali kak gostilničar, toraj obrtnik popolnoma druge stroke, kateri dohodkov kovača niti približno ne more določiti. Po temeljitem razgovoru o raznih stanovskih zadevah, se načelnik prisotnim zahvali za tako obilno udeležbo ter zaključi zborovanje.

Protestno zborovanje mesarjev v Celju. Za druga mesarjev in prekajevalcev v Celju je za nedeljo, dne 7. tm. predpoldne sklicala v veliko dvorano hotela »Union« protestni shod, katerega se je udeležilo lepo število mesarjev iz Celja in okolice, mariborskega, ptujskega, konjiškega, šmarskega in drugih okrajev; zastopana je bila Ljubljana, Dolenjska, Belokranjska. V predsedništvo so bili z vsklikom voljeni gg. Hodnik ter Žener in Ribnikar, nakar je g. **Smarčan** iz Ljubljane v daljšem govoru obrazložil vzrok shoda ter obče težavno stališče mesarjev radi predpisanih mesnih in kožnih cen, po katerih danes nobenemu mesarju ni mogoče več živine dobavljati in mesa razprodajati, ker vsak le v zgubo dela. Glavni vzrok temu je zahteva visokih cen od strani producentov, potem izvoz in ena najhujših zaprek pa tihotapljanje, odgon živine po beguncih, ki po večini niso prignali ob času prihoda iste seboj, in nazadnje tudi predpisi cen, ki se nikdar ne ujemajo z resničnimi strokovno iz-

računanimi cenami. Govornik našteva dejstva, ki so mnoge mesarja, ponekod tudi sve skupaj občutno zadela, ker se jim je meso konfisciralo, naložile denarne globe in zaporne kazni, vse vsled pomanjkljivosti določenih cen. Kot vzrok podražanja navaja postopanje vnovčevalnice in zahteva, da se odpravijo predpisi cen ter prepusti obrti prosti promet, kakor je to bilo svojčas proglašeno, obenem pa naj vlada stopi na prste onim, ki povzročajo draginjo živine in za to ne plačujejo niti vinarja davka. Slično so podajali poročila tudi zastopniki mariborskih, ptujskih, konjiških, šmarskih in drugih mesarjev, od severne meje in Sotle, iz Dolenjske in Belokranjske, kjer so mestoma odnošaji še neznosnejši. **G. Rebeuscheg** je v stvarnem govoru orisal težave celjskih in okoliških mesarjev ter naglašal, da je zadruga že pred tremi meseci prosila vlado za ureditev razmer, da pa do danes ni rešitve. Primorani so torej danes zahtevati javno zase iste pravice, katere imajo drugi svobodni državljani. Med drugim je obrazložil, da se je trudil doseči, da komisija za določanje cen vprizori poskusno klanje ter po natančni kalkulaciji odmeri potem res primerne cene, kar se mu je pa po daljšem izvajanju odreklo, ker veterinarski nadzornik ni dopustil. Ta je baje tudi predlagal, naj se mesarjem, ki imajo zraven tudi gostilniške obrti, odvzame ali ta ali pa gostilniška obrt. Ožigosa tudi pojme, ki vladajo pri poklicanih uradih, da ž njimi ni mogoče strokovno razpravljati. Zahteva, kakor vsi predgovorniki, enakost s Hrvati, kjer je mesarska obrt prosta, da prosto kupujejo in prosto prodajajo, obenem pa, da se odstrani v živino-prometnem oziru obstoječa »hrvatska meja«, vsled česar bo cena živini padla, ker se ne bo moglo več tihotapiti. Isto zahteva glede oddaje kož. Posebno še povdarja tudi uvedbo živinskega katastra, ki bi se naj vodil pri občinah in iz katerega bi bilo razvidno, kdo in kaj je prodal, kedaj, komu in za kako ceno, ker bi se s tem izenačile na eni strani cene klavni živini, na drugi strani pa preprečilo iztihotapljanje, bodisi z vednostjo producentov, ali brez iste. Navzoči so govorniku burno pritrjevali. Sestavila se je tozadevna resolucija, ki zahteva odpravo komisij za določanje cen, ali pa njih centralizacijo ter uradovanje s sodelovanjem strokovnjakov, prosto trgovanje z živino in prosto prodajanje mesa in surovih kož, ako si vlada hoče obvarovati to veliko skupino davkoplačevalcev, ker bi sicer prišlo do popolnega poloma mesarske obrti. Resolucija je bila soglasno sprejeta in se je izvolila deputacija petih mož, ki je takoj izročila spomenico okrajnemu glavarju v Celju; druga deputacija, broječa 3 člane, pa naj izroči resolucijo direktno vladi v Beogradu. Pri točki slučajnosti predlaga g. Rebeuscheg, da se ustvari »Zveza vseh mesarjev in prekajevalcev v Sloveniji« ter naprosi Ljubljano za potrebne predpriprave. Dodan je bil predlog o zvezi v širšem smislu, ker smatrajo mesarji le veliko organizacijo v celem nedeljivem kraljestvu kot zmožno, da dela uspešno v prid njih težnam.

Obrtniki vseh kovinskih strok so imeli v nedeljo, dne 29. februarja v Ljubljani v veliki dvorani Narodnega doma shod, katerega je sklicala zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani. Shod je bil zelo lepo obiskan. Prišli so obrtniki iz vseh kranjskih okrajev. Iz Štajerske pa je prišel gospod Rebek kot zastopnik obrtniške organizacije v Celju. Namen tega važnega shoda je bil dati obrtnikom priliko, da se razgovore

o ustanovitvi gospodarske zadruge, katera naj bi kovinskim obrtnikom preskrbovala surovine, orodje in druge obratne potrebščine. Zadruga bi mogla prevzeti tudi večja naročila na skupen račun. Tako bi vršila tudi posle prodajne in dobavne organizacije. Shod je otvoril in vodil g. Urbančič, ki je pozdravil došle tovariše Poročila o položaju v kovinskih obrtih sta podala gospoda Martinčič in Pajer. Na povabilo pripravljalnega odbora je govoril pa gospod dr. Fran Windischer ter je v svojih izvajanjih opisal nujno potrebo gospodarske obrtniške organizacije, namene in delokrog take naprave in pa dolžnosti zadružnikov. Poudarjal je zlasti tudi potrebo, da se naši obrtniki udeležijo del za obnovo Srbije. Greh bi bil, če bi tuja konkorenca vzela delo, ki ga morejo domačini opraviti. Gospod dr. Windischer je podal tudi pregled kreditnih organizacij, ki prihajajo v poštev za obrtnika in ob splošnem pritrjevanju poudarjal potrebo, da treba našemu obrtništvu dobiti tudi še prikladno napravo za potreben kredit. Nato je izpregovoril g. Rebek, starosta naših obrtniških organizatorjev, ter z zgledi iz prakse dokazal, kako je potrebna in koristna gospodarska organizacija. Ob živahnem odobravanju je opisal težave in nevarnosti, ki prete malemu obrtniku vsled nepremišljenega ukaza o osem urnem delavniku. Na shodu so izbrali pripravljalni odbor, ki ima nalog pripraviti pravila in ukreniti vse kar je potrebno, da stopi gospodarska zadruga v življenje.

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Zagorju ob Savi je imela dne 25. januarja svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo 39 članov. Na tem zborovanju se je sklenilo povišati sprejemnino vajencev na 15 K, oprostnino vajencev na 50 kron, sprejemnino mojstrov na 100 K, pristojbino za pomagalske preizkušnje pa na 50 K. Zadruga doklada za tekoče leto je določena na 10 K. V načelništvo so bili izvoljeni: Bajcar Ivan načelnikom, Pungartnik Greg. pa podnačelnikom; v odbor pa: Rancinger Jožef, Krenčič Franjo, Motnikar Ferdo, Blažič Avgust, Jesih Jak. in Jesenšek Vekoslav; kot namestniki: Repovž Jožef, Vipotnik Vinko in Narad Jožef. — Načelništvo je priporočalo pristop k »Obrtni tiskovni zadrugi« in bode tudi zadruga sama z več deleži k tej tiskovni zadrugi pristopila.

Zadruga sodavičarjev za Slovenijo Ljubljani je imela redni zadružni zbor 26. februarja. Udeležilo se ga je 44 članov. Doklada se je določila K 50 letno. Vsi člani, ki še niso plačali doklade, naj pošljejo isto takoj, da ni potreba opominov, ki napravljajo nepotrebno delo. »Obrtni vestnik« je vračunjen tudi pri dokladi ter ga dobi vsakdo. Če ga pomotoma ali po krivdi pošte ne dobi, naj se obrne na upravništvo lista. Tudi glede dopisov, je list vedno na razpolago. Spremenila so se tudi pravila. Sprejemnina novih članov je 100 K, vpisnina vajencev 50 K, oprostnina vajencev 50 K. Vsled podražanja surovin se je sklenilo, da se prodaja sifon in pokalice male steklenice od 1. marca naprej po 1 K 40 v. Voznina se lahko zaračuna.

Načelstvo zadruge
Martinova cesta 11, Ljubljana.

Razno.

Generalni konzulat kraljestva SHS. u Pragu.
Nr. 3702 U Pragu, dne 7./II. 1920. Trgovačkoj i obrtnoj komori Ljubljana. Veliki broj trgovaca iz našeg kraljestva dolazi u Češko-slovačku radi trgovine

i obračaju se Generalnom Konsulatu tražeči od njega usluge i preporuke. Kako Generalni Konsulat nemože poznovati svakog od naših trgovaca niti njihovu solidnost, da bi ga mogao eventualno preporučiti, to mu je čast zamoliti Vas, da izvolite objaviti i trgovačkome svetu, u Vašem delokrogu, da se pre nego što podje u inostranstvo, snabde sa jednim preporučenim pismom od Vaše strane, upučeno na adresu trgovačke ili industrijske komore ili na Generalni Konsulat, u kome bi bila preporuka za njih i njihov posao. Samo tako bi mogao Gener. Konsulat preporučivati naše ljudi ovd. trgovačkome svetu. — Gener. Konsul: Podpis l. r.

Elektrarna v Fali. Elektrarna v Fali na Dravi je kakih 15 km zahodno od Maribora. Stavbo je začela pred 7 l. štajerska električna družba iz Gradca. Finansiral pa je podjetje konzorcij s švicarsko-nemških bank. Stroški so bili proračunjeni na približno 20,000.000 frankov, delo za zgraditve tega podjetja se je proračunavalo na tri leta. Vojska je zavlekla dovršitev do 1919 ali vseeno je mogla družba oddajati že od leta 1918 več tisoč konjskih sil tovarni za dušik v Rušah. Sedaj bo dovršen daljnovod do Maribora in bo mesto Maribor dobivalo že v kratkem električni tok za svojo kakor tudi za privatno potrebo. Naprava v Fali je velikanska, ena največjih in najmodernjših v srednji Evropi; za nas pa temveče važnosti, ker leži v najbolj obljudenem in kulturnem delu naše države. Za sedaj je v stanu proizvajati čez 30.000 konjskih sil. Ko pa se izpopolni naprava z nekaterimi stroji, bode mogla svojo zmoglost povišati na 50.000 PS. Prvotni namen družbe je bil preskrbovati z električnim tokom Gradec in okolico, prevrat l. 1918 je pa rešil to podjetje za nas. Nameravajo se podaljšati daljnovodi proti jugu za sedaj do Celja, potem eventualno do Ljubljane in do Zagreba. Gospodarski pomen te naprave je jako velik zaradi prihranka premoga spričo dejstva, da je električni tok cenejši nego parni obrat, nadalje zategadelj, ker daje podlago za snovanje novih industrij ter za razširjenje in preuredbo obstoječih podjetij. Pogajanja z zastopniki naše pokrajinske vlade ter z zastopniki Ljubljanske kreditne banke in Jadranske banke, z zastopniki štajerske električne družbe po reprezentantu g. ing. Rosshändlerju, ki je projektant in glavni vodja te ogromne stavbe, so se vršila od 19. do 24. tm. Po dolgih pogajanjih se je dosegel sporazum na ta način, da se ustanovi nova jugoslovenska družba z delniškim kapitalom 10,000.000 švicarskih frankov ob sodelovanju sedanjih švicarskih kapitalistov na eni strani vlade, naših bank in interesentov na drugi strani. —

Na naslov gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo. Bliža se čas, ko se bodo pričela dela na vseh krajih in v vseh obrtih. S strahom pričakujemo pomlad, ko se bo pričelo popravljati in delati, pa bomo brez materijala. Kovačem je potreba železa in koks, kleparjem pločevine, vodovodnim inštalaterjem cevi in drugega materijala. Prošnje in osebne intervencije pri gospodarski komisiji do sedaj niso imele uspeha. Obrtnik plačuje davek, si nabavlja materijal, pod najneugodnejšimi pogoji, kolikor mu ga je mogoče dobiti. Ker se ni sedaj dosti delalo, se je izhajalo za silo. Ali sedaj? Sedaj se obračamo na Gospodarsko komisijo z prošnjo, da se spomni nas obrtnikov ter ne prodaja vodovodnih cevi privatnikom, ampak obrtnikom, kateri so za taka dela edino upravičeni. Potreba bo popravljati kmetijsko orodje. Vsled dolgo-

trajne vojne je zaostalo vse od najmanjšega do največjega popravila. Stavbena sezija je pred vrati. Hiše se niso popravljale že 5 let in še več. Strehe puščajo na vseh koncih in krajih. Vsak pameten hišni gospodar bo poklical krovca in pa kleparja, da mu popravi streho oz. žlebove. Naštevati bi se dalo gospodarskih potreb brez konca. Upamo, da ne apeliramo zastonj in da nam ne bode potreba delati prošenj, katere bi bile morda še le v jeseni rešene, ampak da bode Gospodarska komisija uvaževala naš položaj ter se na prošnje ozirala.

Novo cene usnju. Uradni list št. 28 prinaša pravomočno naredbo deželne vlade za Slovenijo št. 128, s katero se izpreminja naredba z dne 7. decembra l. l., št. 777 Ur. l. glede izdelovanja kož izvorom iz Slovenije. — Po tej naredbi se glasi paragraf 2. sledeče: Usnju izdelanemu iz sirovih kož iz Slovenije, katerih cena je določena na 18 K za 1 kg, so določene te-le cene: **A. Zgornje usnje: I. vrsta:** Zgornje usnje (goveje), rjavo za en kg 155 K, zgornje usnje (goveje), črno za 1 kg 145 K, zgornje usnje (telečje), rjavo za 1 kg 170 K, zgornje usnje (telečje), črno za 1 kg 160 K; **II. vrsta** za 5% ceneje, **III. vrsta** za 10% ceneje. **B. podplati:** a) za velike obrate (Woschnag in sinovi, Karel Pollak, Freund, Berg, Badl-a nasledniki, Halbärth, L. Laurich, Pototschnig, K. B. Mally, Pirich, A. Podvinec in Wrentschur): vaches za 1 kg 93 K, krupon za 1 kg 120 K, vratovi za 1 kg 65 K, stranski deli 55 K, likanec 112 K, III. vsajene terce 116 K, čreslovnike 140 K. **C. Za kože,** ki jih dobivajo strojarji samo v delo si smejo zaračunati: a) pri govejih in telečjih kožah polovico cene določene pod A in B za 1 kg; b) pri konjskih kožah: za izdelovanje črnega usnja za 1 kg 70 K, ustrojnih s čreslom za 1 kg 70 K, ustrojnih z ekstraktom za 1 kg 46 K; pri svinjskih kožah za 1 kg 30 K. Po teh cenah se morejo uravnati tudi cene vsem ostalim vrstam usnja, ki niso posebej navedene. V drobni prodaji sme trgovec zgoraj označenim cenam pribiti največ 15%.

Kavcija za javne dobavitelje in podjetnike. Glasom odloka generalne direkcije državnega računovodstva z dne 10. januarja 1920, št. 104.704 se sprejema izvzemši čl. 89 zakona o državnem računovodstvu kot kavcija, katero imajo položiti dobavitelji oziroma podjetniki za vse posle brez razlike razven gotovine vrednostne papirje, za katere jamči ali jih izdaja država, vložne knjižice uprave državnih zakladov (uprava fondova) in garancijski pisma onih bank, katerih vplačana osnovna glavica znaša najmanj 1 milijon dinarjev, pod pridržkom, da garancijska pisma kot kavcije ne smejo prekoračiti polovice vplačanega kapitala dotičnega zavoda. Predno se sprejmejo garancijska pisma kot kavcija, morajo se vpotiti na generalno direkcijo državnega računovodstva zaradi kontrole, da se odrejena meja ne prekorači.

Naredba o davku na vojne dobičke. Beograd, 1. januarja 1920. »Pravda« poroča: Finančni minister je predložil ministrskemu svetu naredbo o davku na vojne dobičke. Po tej naredbi morajo plačati davek vse one osebe, ki so imele v vojnem času od 1914 do 1919 več dohodkov, kakor so jih imele pred vojno. Kar se tiče pravnih in fizičnih oseb, morajo plačati davek po onem znesku, ki se pokaže v razmerju med skupnimi dohodki ugotovljenimi v periodi od 1914 do 1918 in med dohodki doseženimi od leta 1911, za leto 1919 pa po dohodku od leta 1911. Ako je

bil dohodek leta 1911 manjši kakor 20.000 K ali če ga sploh ni bilo, se bo računalo, da je bil dohodek tolik, t. j., da je znašal 20.000 K ter se ne bo obdačil, ako skupni dohodki za čas od 1914 do 1918 ne znašajo 30.000 K in za leto 1919 ne presegajo svote 15.000 K. Ne bodo se obdačili osebni dohodki in mesečne plače, pokojnine, dnevnice in doklade, sicer pa se bodo upoštevali vsi dohodki kakoršnegakoli vira. Pravne in fizične osebe bodo morale plačati 20 odstotkov od onega zneska, ki ne presega 20.000 kron, 40 odstotkov od onega zneska, ki znaša 20—30.000 K, 50 odstotkov pri znesku 30—50.000 K, 60 odstotkov od zneska 50—100.000 K, 70 odstotkov od zneska 100—200.000 K, 80 odstotkov od 200—500.000 K, 90 odstotkov od zneska, ki je večji od 500.000 K.

Prodaja živega srebra. Glasom obvestila min. trgovine in industrije v Beogradu ima »Osrednji urad državnih montanističnih obratov« v Ljubljani na razpolago za izvoz oz. na prodaj 4 vagona živega srebra in 1 in pol vagona cinobra. Interesenti naj se v tej zadevi obrnejo na prej omenjeni »Osrednji urad«.

Smrtna kosa. Umrli je v Ljubljani pekovski mojster, gostilničar in ljubljanski meščan Jožef Bončar. Bil je stara ljubljanska korenina, znan v najširših krogih vsled svoje značajnosti in ljudomilosti. Zadnja leta je hudo bolehal ter ni mogel več zapustiti sobe. Rajni je oče posestnika in gostilničarja ter ljubljanskega občinskega svetnika Antona Bončarja.

Vprašanja in odgovori.

Odgovor 4. Vzmeti za vozove se razgreja počasi in enakomerno do rudeče topline (okoli 800 stopinj C) v pečeh na tubce, (Flamenöfen). Kot kurivo se uporablja svetilni plin ali pa nafto, ker se da s tem kurivom lahko in zanesljivo regulirati toplino v peči. Razgrete liste se pomoči v olju ali pa v loju. Trdino se odpušča v isti peči, in sicer se razgreje vzmet do one topline, ob kateri počne žaganje iz trdega lesu posuto na vzmet metati iskre. Barva topline se ne sme videti ob dnevni svetlobi, v temi pa se jedva opazi prav lahko žarenje. Vzmeti se nato ohladi v že omenjeni kalilni tekočini.

Kalilna tekočina mora ohraniti vedno enako toploto. Zato je treba tekočino, ki se ob pomanjkanju žarečih kosov razgreje, vedno hladiti, kar zahteva posebno mašinsko pripravo.

Navodil za kaljenje ne manjka, a vseh jamči edinole skušnja.

Peresne kape se izdelujejo v stiskalnici in potem obdelujejo na strojih. Za krivljenje vzmeti je potreben poseben stroj.

Cela naprava za izdelovanje vzmeti bi bila v današnjih časih zelo draga in bi se posameznemu obrtniku le za lasten obrat ne izplačala. Rentabiliteto bi nudilo le obširneje podjetje po tovarniškem vstroju, ki bi moglo tudi v normalnih časih uspešno tekmovali s tujimi izdelki. Zadruga kovinarskih obrtnikov bi bila v interesu svojih članov poklicana, da ustanovi tako podjetje.

Vprašanje 6. 26. julija 1914. sem bil pozvan pod orožje, od vojaštva odpuščen pa 1. XI. 1918. Pred vojno sem imel dobro razvito kiparsko in kamnoplesarsko obrt v Ljutomeru. Vsled svoje odsotnosti sem moral obrt vstaviti že prvi dan mobilizacije, in se obrt ni izvrševala celo vojno prav nič. Sedaj pa

še nisem mogel dobiti materiala in kolikor sem mogel poizvedeti radi cen surovemu materialu je isti tako drag, da nimam upanja, da bi si kedro naročil kako delo, (n. pr. nagrobni spomenik itd.). Imel sem pa še en vagon materiala v zalogi iz predvojne dobe. Material je bil plačan leta 1914.; ves material je takrat stal 2000 kron, in ta kapital je ležal neobrestovan skoz celo vojno v materialu. Sedaj sem bil poklican pred našega davčnega nadzornika v zadevi napovedbe dohodkov in stroškov za leto 1919. radi določitve dohodninskega davka. Napovedal sem pa stroške za material iz leta 1914. in teh stroškov gospod nadzornik ni hotel vpoštovati, kar pa po mojem mnenju ni pravično, ker dotični izdatki niso bili podani še v nobeni izjavi, ker bi prišli v napoved šele leta 1915. Prosim pojasnila, če je moje stališče pravo, da mora davčna oblast troške iz leta 1914., ker jih še nisem v nobeni napovedi navedel, vpoštovati v napovedi za leto 1919. **Jakob Golobič.**

Književnost.

Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je izdal in založil poljudno pisano knjižico »Obrtno pravo in delavsko zavarovanje«, ki jo je spisal priznan strokovnjak v obrtnih zadevah g. dr. Bogomil Senekovič. Dekan juridične fakultete slovenskega vseučilišča, vseučiliški profesor g. dr. Pitamic je priobčil v ljubljanskih dnevnikih o izšli knjigi sledečo strokovno oceno: — »Važen pogoj za napredek našega naroda je poznanje zakonov, pod katerimi živi, zlasti predpisov, ki se tičejo gospodarskega življenja. Uradna izdaja zakonov je ali težko dobiti ali predraga, da bi si jo ravnejši sloji nabavili ali pa pisana v nerazumljivi slovenščini. Sploh pa čitanje paragrafov ni poseben užitek za nejuriste. Radi tega so nujno potrebne popularne izdaje, ki so vsem razumljive, ki pa so obenem popolne in zanesljive. Tem zahtevam zadošča povsem predležča knjiga, ki obdeluje na poljuden način in v lepem slogu za široko plast našega ljudstva važni predmet obrtnega prava (obrotni red, predpisi o obrtnem nadzorstvu in nedeljskem počitku) in delavskega zavarovanja (zoper nezgode in zoper bolezni). Posebno zanimiv je zadnji odstavek. »Urad za pospeševanje obrti kraljestva SHS. v Ljubljani«, ki kaže, kako je naše obrtništvo napredovalo in v kaki veliki meri bi se dala naša obrt — posebno domača — še dvigniti s spretno organizacijo. Precej komplicirana snov je sistematično razpredeljena, prikrojena na razmere v Sloveniji; vpoštovane so novejšje naredbe (n. pr. izjemna določila o nastopu obrtov za vojne udeležence in poškodovance); težje razumljiva določila so pojasnjena po primerih. Vidi se, da je avtor praktično dobro izvežban in znanstveno izobražen jurist; zadene jedro in bistvo posameznih določil in se ne ustavlja pri malenkostih. Z eno besedo — poljudna knjiga v najboljšem smislu, katero našim uradnikom, obrtnikom in delavcem prav toplo priporočam. Tudi študentom bode koristila kot učna knjiga — vsaj za začetek. Želeti bi bilo, da izda kmalu iz peresa g. avtorja na široki pravno-znanstveni podlagi izdelan sistem obrtnega prava«. — Univ. prof. dr. Pitamic. — Knjigo je mogoče kupiti pri »Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani,« kakor tudi v vseh knjigarnah. Knjigo, ki stane K 10 najtopleje priporočamo.

VABILO
na
REDNI OBČNI ZBOR
Slovenskega obrtniškega društva v Ljubljani

ki se vrši
na praznik Sv. Jožefa, dne 19. marca t. l. dopoldan
ob 9. uri v Drž. obrtni šoli I. nadstr. učilnica št. 16.

DNEVNI RED:

1. Poročilo predsedstva.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Proračun za leto 1920.
6. Določitev članarine za leto 1920.
7. Volitev odbora:
  - a) predsednika, b) podpredsednika,
  - c) predsednika društvenega sodišča,
  - d) deset odbornikov in 10 namestnikov.
  - e) dva računski preglednika.
8. Sklep glede obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani.
9. Sklep glede osemurnega delavnega časa.
10. Raznoterosti.
Če občni zbor ob 9. uri ne bode sklepčen se isti vrši eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih članov.

K obilni udeležbi vabi **ODBOR.**

VABILO
na
REDNI OBČNI ZBOR
Zadruga soboslikarjev, črkoslikarjev in pleskarjev v Ljubljani

ki se vrši
v sredo, 17. marca 1920 popoldan ob 3. uri v
salonu gostilne pri „Košaku“ (prej pri Križu)
Kopitarjeva ulica.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Proračun za leto 1920.
6. Določitev zadružne doklade za leto 1920.
7. Sprememba pravil.
8. Določitev nagrade zadružnemu načelniku.
9. Volitev odbora: a) načelnika, b) njega namestnika, c) odbornikov in namestnikov, d) računskih preglednikov.
10. Raznoterosti.
Če občni zbor ob 3. uri ne bode sklepčen, se isti vrši eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih članov. — Člani, ki se občnega zbora ne udeležijo, se jih kaznuje z globo do 20 kron.

Za načelstvo zadruga:
Franc Ks. Stare, načelnik.

Listnica upravnništva.

Naš poziv in naša prošnja do tovarišev, ki so zuostali z naročnino še za leto 1919, je imela do sedaj obilo uspeha, ker je plačala večina tovarišev. Prosimo še enkrat ostale tovariše, ki se še niso odzvali naši prošnji, naj nam pošljejo malenkostno naročnino 9 K za leto 1919. Ob enem tudi prosimo, da nam pomagata in nam pošljeta naročnino tudi za leto 1920. Tovariši! Ne izgovarjajte se, da nimate denarja ali ne časa za čitanje svojega stanovskega

glasila. Stanovski list je največje važnosti za nas in naš stan. Težki boj bijemo za svoj obstanek, nevrejene so še gospodarske razmere in nerešena številna gospodarska vprašanja. Pri reševanju teh moramo sodelovati, ščititi moramo svoje koristi, zastopati svje misli in zahteve, a to nam je mogoče le, če imamo svoje strokovno in stanovsko glasilo. Nihče izmed vas ni v takem položaju, da bi lahko rekel: meni ni treba ničesar več, meni je vse prav. Zato pa tudi nihče izmed nas se ne sme odtegniti sodelovanju, vsi moramo delati, vsi moramo podpirati in naročiti si »Obrtni Glasnik«. Le tedaj bomo dosegli svoje cilje, če smo vsi brez izjeme složni v delu za zboljšanje svojega položaja in za koristi obrtnega stanu. Naše potrebe in naše zahteve ne poznajo strank, zato nas strankarstvo ne sme ločiti, je sovražnik obrtnega stanu, kdor hujska kot strankar tovariša proti tovarišu.

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Slovinci potrebujemo list, ki bi bil veliko cenejši kakor dnevnik, ki bi pa moral s svojim točnim poročanjem popolnoma nadomeščati dnevnik. Tem zahtevam in potrebam ustrezaja

„DOMOVINA“.

Od novega leta naprej izhaja »DOMOVINA« trikrat na teden in sicer: ob ponedeljkih, sredah in petkih. Trikrat pošiljana stane mesečno samo 3 K.

Uprava »DOMOVINE« je preskrbela, da prinaša list poleg pregledov vseh dogodkov tudi izvirne domače, zagrebške, beogradske in druge najnovejše brzojavne in telefonske vesti.

Mesečno, četrt-, pol- all celoletno naročnino je pošiljati na naslov: Upravništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Sodna ulica št. 6.

➡ Zahtevajte »DOMOVINO« na ogled. ➡

Klobučarski pomočnik
dober pripravljalec, dobi trajno službo.
Plača po dogovoru. — Ponudbe na
Lambert Chiba, Celje.

24—2 **ANTON TONEJC & Comp.**
Maribor, Mlinska ulica št. 23, Slovenija.
Kupuje in prodaja vse vrste deželnih pridelkov.
Glavna zaloga za Štajersko in Koroško.
Rogaške kisle vode vseh vrst vedno v zalogi.

**Raznovrstno železnino,
orodje za obrtnike in
poljedelske stroje**

➡ priporoča stara domača tvrdka

FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1. 24—12

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 24—12

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški pri Ljubljani, Celovška cesta 24—12

Vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

F. K. KAISER, puškar

12-9 Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

priporoča svojo bogato zalogo pušk kakor tudi druge potrebščine za lov in ribji lov.

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Razpošilja za celo Jugoslavijo kroje za krojače in šivilje, ki si žele novih, modernih krojev.

Poslati je treba le mero in dobi se v najkrajšem času obleko, površnik, plašč, kostum ali krilo moderno napravljeno.

== **Kroj po meri.** ==

24—17

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ..

ima še vedno v zalogi trdka

A. Zankl sinovi

.. Ljubljana. ..

☞ Ceniki se sedaj ne pošiljajo. 20—12

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000 in rezervnega zaklada . . . » 2,000.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 4% in proti 1% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov

ima ustanovljeno 24—16

.. **Kreditno društvo.** ..

Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax
Eksport & Import

24-12

Svetla

Baterije žarnice vseh tipov
elektroehn. predmeti
Gen. rep. za kraljestvo SHS
Janko Pogacar Ljubljana Mesni trg 25

**Stavbeno inženirsko podjetje
in tehniška pisarna**

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 7.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železo-
betonske in vodne zgradbe. 12-12

Izraba vodnih sil.

Prezema v izvršitev vse stavbe stavbeno inženirske
stroke in izvršitev vseh tozadevnih načrtov. Zastopstvo
strank v tehniških zadevah. Nasveti itd.

Trgovska špedicijska in komisijska deln. družba

BALKAN 3-3

Spedicija. Uvoz. Izvoz. Komisija.

Trst Ljubljana Maribor Ekspozitura Dunaj
Tel. int. 20-30 Tel. int. 366 Tel. int. 375 Opernring 21

Naslov za brzojavke: Tekoči račun pri Jadranski banki:
„BALKANSPED“ Ljubljana, Maribor, Trst, Dunaj.

Prevažanje blaga. Mednarodni transporti. Nabiralni vozovi na vse strani.
Selitve s patentnimi vozovi. Špedicije
vseh vrst. — Carinska agentura.

I. ljubljansko javno skladišče

Lasten tir spojen s trem južne železnice. Sprejemanje blaga
v skladišče. — Carine in užitnine prosta skladišča. — Površina
skladišč preko 25.000 m².

Drogerija

I. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

24-18

Fotomanufaktura

24-3

**I. in največja jugoslovanska tovarna
za barvanje, kemično čiščenje, pranje
in svetlo-likanje perila.**

➔ **Barva** vedno vsako-
vrstno blago,

➔ **čisti** obleke,

➔ **pere** vsakovrstno perilo
in hodi brezplačno
na dom iskat,

➔ **svetlo lika**
ovratnike, zapestnice, srajce.

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip šte. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.